

onder redactie van MARC JANSSEN en HENK WIJKHUISEN

LANDELIJK NIEUWS

Vogels bedreigd

DEN HAAG/ZEIST - In januari heeft Vogelbescherming Nederland een nieuwe Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland aan staatssecretaris Gabor van Natuurbeheer overhandigd en concrete aanbevelingen gedaan om de Rode-Lijstsoorten uit de gevarenzone te halen. De nieuwe Rode Lijst laat over de afgelopen 10 jaar een dramatische achteruitgang zien van vogelsoorten die in Nederland broeden. Een vergelijking met de vorige Rode Lijst uit 1986 leert dat het aantal duidelijk tot sterk afgenomen vogelsoorten is gestegen van 27 tot 49. Dit sombere beeld wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de voortschrijdende verdwijning van het leefgebied voor deze vogelsoorten.

In Nederland komen zo'n 250 vogelsoorten voor. Daarvan staan er nu in totaal 56 op de Rode Lijst. Voorbeelden van bedreigde vogels in het kust- en waddegebied zijn duinpieper, strandplevier, tapuit, paapje en diverse sterns.

De Rode Lijst heeft een signaalfunctie. Het doel van de lijst is uiteindelijk om de vogelsoorten die er op staan, vanwege hun aantalsverloop of kwetsbaarheid, speciale aandacht te geven om hun voortbestaan in ons land veilig te stellen. Op basis van de Rode Lijst heeft Vogelbescherming een groot aantal maatregelen aanbevolen die op tamelijk korte termijn al iets kunnen betekenen. Op langere termijn zal met name aan actieplannen gewerkt moeten worden, die gericht zijn op de bescherming van rietvogels, heidevogels en kustvogels.

WADDENEILANDEN

Terreinauto's vernielen natuur

TERSCHELLING - Op Terschelling wordt door Staatsbosbeheer in toenemende mate geconstateerd dat inwoners met terreinwagens door de natuurgebieden de "Noordvaarder" en de "Boschplaat" rijden. Het gevolg is dat vele diepe sporen door waardevolle terreingedeelten worden getrokken ten koste van zeldzame planten als stumia en parnassia. De terreinauto's maken ook op de wandelpaden diepe sporen, waardoor drassige wegen ontstaan die nauwelijks meer voor wandelaars toegankelijk zijn. De wandelaars wijken daarom steeds meer af van wegen en paden, hetgeen weer meer verstoring geeft in de rustiger delen.

Verdroging Vlieland

VLIELAND - Door een uitspraak van de Raad van State moet het provinciaal bestuur van Friesland opnieuw een vergunningaanvraag in behandeling nemen van de NV Waterleiding Friesland. De Raad van State heeft de huidige vergunning afgekeurd. Het provinciaal bestuur had naast een permanente vergunning voor 100.000 m³ per jaar ook een tijdelijke vergunning afgegeven voor een extra onttrekking, waardoor 90.000 m³ extra onttrokken kon worden. Zowel de Stichting Duinbehoud als de Waddenvereniging hadden bezwaar gemaakt tegen deze uitbreiding van de grondwateronttrekking, vanwege de schade die optreedt door verdroging. Bovendien zijn er goede alternatieven voorhanden voor deze grondwaterwinning.

NOORD-HOLLAND

Circuit van Zandvoort

ZANDVOORT - Na jarenlange vertraging is in november vorig jaar eindelijk het zogenaamde Plan van Aanpak gepresenteerd. In dit plan worden de voorwaarden uitgewerkt waaraan het circuit moet voldoen om in aanmerking te komen voor de A-status. Met deze status wordt het circuit van Zandvoort het nationale racecircuit van Nederland. De staatssecretaris van WVC heeft in 1988 tien voorwaarden gesteld. Eén van de voorwaarden is het moeten voldoen aan de eisen van de Wet Geluidhinder; een andere voorwaarden

is het compenseren van het verloren gegane duingebied.

Zowel Provinciale Staten van Noord-Holland als de Tweede Kamer moeten zich echter eerst buigen of aan de voorwaarden wordt voldaan. Pas als dit het geval blijkt te zijn krijgt Zandvoort de felbegeerde A-status. Bij de behandeling van het Plan van Aanpak in november in de statencommissies bleek echter geen meerderheid te vinden voor aanvaarding van het Plan van Aanpak.

Stichting Duinbehoud heeft een brief geschreven naar de provincie en naar minister d'Ancona (die de eindverantwoordelijkheid heeft voor de gang van zaken rond het circuit). In deze brief heeft de Stichting Duinbehoud uiteengezet, dat aan de meeste van de tien voorwaarden niet wordt voldaan. Vooral natuur en het milieu komen er bekaaid af. Aan de noordzijde van het circuit zou een camping worden verplaatst, waardoor de vrijgekomen duinen betrokken konden worden bij het aangrenzende beschermde natuurmonument. De verplaatsing kostte echter 1,8 miljoen en dat vonden de betrokkenen veel te duur. Uiteindelijk is gekozen voor financiële compensatie ter grootte van slechts f750.000,-. Met dit bedrag zou elders in Noord-Holland aan de binnenduinenrand grond kunnen worden aangekocht om bij de aangrenzende duinen te betrekken. Dit bedrag staat echter in geen verhouding tot de schade die wordt aangericht door het racecircuit in de duinen.

Een ander probleem vormt het feit dat in de huidige voorstellen het circuit nooit aan de normen van de Wet geluidhinder kan voldoen. Van maart tot oktober zullen de bezoekers van de omliggende duinen en uiteraard de bewoners van Zandvoort vrijwel elk weekend getrakteerd worden op herrie. Van de aanwijzing van het omliggende duingebied tot stiltegebied komt dan ook niets terecht. Weliswaar zullen ooit geluidswallen en schermen moeten worden aangebracht, maar dit kost ruim 8 miljoen. Gelet op de moeizame onderhandelingen bij de compensatie, zal een bedrag dat vele malen hoger ligt vermoedelijk nooit haalbaar zijn.

Kortom, de besluitvorming rond het circuit moddert voort op weg naar een gouden jubileum in 1997, wanneer het 25 jaar geleden is dat in Zandvoort werd besloten het circuit te handhaven en de eerste geluidswal werd toegezegd.

Door terreinwagens worden diepe sporen getrokken in de Noordvaarder op Terschelling (foto: Henk de Boer).

Milieufederatie jubileert

ZAANDAM - De Milieufederatie Noord-Holland bestaat dit jaar maar liefst 25 jaar en dat wordt gevierd met een milieufestival in de Beurs van Berlage te Amsterdam. Er wordt op dit festival teruggeblikt op een kwart eeuw strijd voor een beter milieu en voor het behoud van de Noordhollandse natuur. Er is voor elk wat wils: theater, muziek, cabaret, workshops en vijftig bekende Noordhollanders die hun visie op Noord-Holland in 2019 (de volgende 25 jaar) uiteenzetten. Ook wordt bekend gemaakt wie de "mollenprijs" in ontvangst mag nemen. Met deze prijs wordt een persoon of organisatie die zich meer dan verdienstelijk heeft gemaakt voor natuur en milieu in Noord-Holland in het zonnetje gezet. Het festival wordt gehouden op zaterdag 23 april van 10.00 uur tot 16.00 uur en is gratis toegankelijk. Voor meer informatie, 075-351598.

Afgraving heide

SCHOORL - Vorig jaar heeft Staatsbosbeheer in de Schoorlse duinen een aantal hectare duingebied afgeplagd in het Kleine Ganzenveld. Reden voor deze maatregel is het verdrukken van de heide door het pijpestrootje, een taai grassoort. Door het grote aantal meeuwen die in de Schoorlse duinen voorkwamen is de bodem voedselrijker geworden, waardoor het pijpestrootje ten koste van de van nature aanwezige heide goed kon gedijen. Momenteel zijn er aanzienlijk minder meeuwen, vanwege predatie door de vos. Daarnaast is ook de stikstofdepositie debet aan de vergrassing met pijpestrootje. Behalve de terugkeer van de heide, kan op vochtige plaatsen ook de zonnedaauw terugkomen.

Kanaal gedempt

HEEMSKERK - Een oud kanaal dat zeventig jaar geleden is aangelegd ten behoeve van de waterwinning is door het PWN gedempt. Het pompstation dat het kanaal bewerkte werd buiten werking gesteld, waardoor dit litteken in het landschap overbodig werd. Het bijna een kilometer lange kanaal doorsnijdt vele hectaren duinterrein en zal met 65.000 m³ zand weer in de oorspronkelijke staat worden teruggebracht. In het kader van de werkverschaffing werden de oevers van het kanaal in 1923 beplant met abelen, esdoorns en zwarte dennen. Voor het dichtgooien van het kanaal was het nodig om een groot deel van deze bomen te kappen. Niet het gehele kanaal wordt dichtgegooid; in het zuidelijk deel worden een paar natte valleien en poelen gecreëerd.

Groenfonds van start

HAARLEM - Eind vorig jaar werd officieel de Stichting Groenfonds Noord-Holland opgericht. Dit Groenfonds is het eerste provinciale groenfonds en tracht door middel van fondsenwerving gebieden aan te kopen die kunnen worden ingericht als natuur en recreatiegebied.

Vooraf bedrijven moeten enthousiast gemaakt worden om genereus te schenken. Schiphol heeft reeds f250.000,- bijgedragen voor de restauratie van het landgoed Wester-Amstel tussen Amsterdam en Oudekerk. Het provinciaal elektriciteitsbedrijf van Noord-Holland, de NV PEN, heeft voor f750.000,- een bos geadopteerd bij Diemen. Het bestuur van de Stichting Groenfonds Noord-Holland staat onder voorzitterschap van de Commissaris van de Koningin in Noord-Holland, dr. J. van Kemenade. Verder is het bedrijfsleven in het bestuur ruim vertegenwoordigd. Directieleden van Schiphol, de PEN, VSB-bank en de ANWB spreken hierin een woordje mee.

Streekplan Noord-Holland-Noord

HAARLEM - Noord-Holland zal in de toekomst nog maar twee streekplannen hebben. Voor het noordelijk deel van deze provincie is het ontwerp recentelijk in de inspraak gegaan.

Het ontwerp-streekplan biedt helaas nogal wat ruimte voor de uitbreiding van verblijfsrecreatie in de binnenduinen. Zo wordt in de noordkop van Texel uitbreiding toegestaan, terwijl hier juist consolidatie gewenst zou zijn, vanwege de kwetsbare en buitengewoon waardevolle natuurgebieden in de omgeving.

Een positief voorstel is het hydrologisch isoleren van de bollenconcentratiegebieden en het verplaatsen van bollenteelt uit de binnenduinen. Een probleem hierbij vormen echter de recente regeringsvoorstellen in het Structuurschema Groene Ruimte om de binnenduinenrand van Noord- en Zuid-Holland aan te wijzen als nationaal centrum bollenteelt met internationale betekenis.

ZUID-HOLLAND

Natuurkern

LEIDEN - De komende twee jaar zal de Stichting Duinbehoud, samen met de N.V. Duinwaterbedrijf Zuid-Holland en de N.V. Energie- en Watervoorziening Rijnland, plannen uitwerken voor een beter afstemming tussen natuur en waterwinning in de duinen. In dit project zullen de mogelijkheden voor regeneratie en optimalisatie in het duingebied tussen Monster en Katwijk worden onderzocht. Het project moet resulteren in een gezamenlijke toekomstvisie en een concreet stappenplan voor de realisatie van die visie. Onderwerpen die in het project zullen worden uitgewerkt zijn:

- de mogelijkheden voor de realisatie van een grote natuurkern van 1000 tot 1500 ha in de duinen rond de Wassenarse Slag;
- het herstel van vochtige duinvalleien en grootschalige verstuingen bij een reductie van de oppervlakte-infiltratie;
- de mogelijkheden voor optimalisatie van de huidige waterwinning en alternatieve mogelijkheden voor waterwinning (o.a. diepinfiltratie).

Olie in de duinen

DEN HAAG - Met het tijdelijk sluiten van de Buitenveldertbaan bij Schiphol en de toekomstige functie van Mainport zullen het aantal vliegbewegingen boven de duinstreek fors toenemen. Nu al zijn er dagen, met name in Zuid-Kennemerland, dat elke vijf minuten een straalvliegtuig passeert. Vooral de geluidsoverlast wordt als hinderlijk ervaren in dit gebied dat rondom vergeven is met bordjes "stiltegebied".

Behalve herrie zullen aan toenemende luchtvaart boven de duinen ook andere risico's zijn verbonden. Ruim vijftien jaar geleden lag in het nationale park de Kennemerduinen al een deel van de romp van een Boeing 747 in de duinen ter grootte van een Volkswagenbus. Maar nog veel groter zal de kans zijn op vervuiling met kerosine. In een duinmeer in Meijndel werd vorig jaar een olie-achtige stof gevonden. Volgens een ooggetuige vloog een Orion van de nabijgelegen Marinebasis Valkenburg over het gebied met een nevel achter zich aan. Hoewel niet direct een groot gevaar voor de drinkwatervoorziening is ontstaan (de olie is direct afgezogen), is het niet ondenkbeeldig dat ooit problemen kunnen ontstaan met vervuiling van de duinen door vliegtuigen. Onderzoek naar de olieachtige substantie heeft echter geen dader kunnen aanwijzen.

Film in Museon

DEN HAAG - Op zondag 1 mei wordt in de aula van het Museon, Stadhouderslaan 41 te Den Haag, de nieuwe film gepresenteerd van onze consulente in Meijndel: Jan van den Ende. Samen met Monique van den Broek volgde hij achttien jaar lang het leven van een abeel in Meijndel. Achtereenvolgens hakten groene, zwarte en bonte spechten hun nest in de boom. Later profiteerden andere vogels van deze nestgelegenheid.

De filmvoorstellingen zijn om 13.00, 14.00, 15.00 en 16.00 uur en duren een half uur. De toegang is gratis voor bezoekers van het Museon.

Nadere inlichtingen over de film zijn te verkrijgen bij Filmproductiebedrijf van den Ende C.V., telefoon: 070-3858676.

BUITENLAND

Duindekreet

VLAANDEREN - Vorig jaar werd door het Vlaams parlement een belangrijk hoofdstuk toegevoegd aan de Vlaamse wet op het natuurbehoud. Op 14 juli werd het duindekreet door de Vlaamse raad aangenomen en door de Vlaamse regering bekrachtigd. Heel snel werd ook werk gemaakt van een uitvoeringsbesluit, waarin alle gebieden aangeduid werden die door het dekreet beschermd worden. Hierdoor wordt een bouwstop van kracht die meer dan 1000 ha. waardevol duingebied moet beschermen. De goedkeuring van het duindekreet is volgens de Vereniging voor Natuurbehoud in Vlaanderen een historische stap in de bescherming van de kustduinen in Vlaanderen.